

Het boek over jou

Renée Knight

Het boek over jou

Vertaald door
Marion Drolsbach

Ambo|Anthos
Amsterdam

Eerste druk 2015

Vijfde druk 2016

Eerder verschenen onder de titel *Disclaimer*

ISBN 978 90 263 3487 0

© 2015 Renée Knight

© 2016 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Marion Drolsbach

Oorspronkelijke titel *Disclaimer*

Oorspronkelijke uitgever Doubleday

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustraties © Stephen Carroll/Arcangel

Foto auteur © Colin Hutton

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Greg, George, Betty en mijn moeder Jocelyn

I

Voorjaar 2013

Catherine zet zich schrap, maar er is niets meer wat naar boven kan komen. Ze grijpt het koude glazuur vast en heft haar hoofd om in de spiegel te kijken. Het gezicht dat terugkijkt is niet hetzelfde als dat waarmee ze naar bed ging. Dit gezicht heeft ze eerder gezien, terwijl ze had gehoopt het nooit meer te hoeven zien. Ze bestudeert zichzelf in dit nieuwe felle licht, maakt een washandje nat om haar mond af te vegen en houdt het daarna tegen haar ogen, alsof ze daarmee de angst die erin ligt kan wegnemen.

‘Voel je je wel goed?’

De stem van haar man laat haar schrikken. Ze hoopte dat hij zou blijven slapen. Haar met rust zou laten.

‘Het gaat al beter,’ liegt ze, terwijl ze het licht uitdoet. Dan liegt ze opnieuw. ‘Het kwam waarschijnlijk door die afhaalmaaltijd van gisteravond.’ Ze draait zich naar hem toe, een schaduw in het licht van dit dode uur.

‘Ga maar weer terug naar bed. Alles is in orde,’ fluistert ze. Hij is slaapdronken, maar toch legt hij zijn hand op haar schouder.

‘Weet je het zeker?’

‘Heel zeker,’ antwoordt ze. Het enige wat ze heel zeker weet is dat ze alleen wil zijn.

‘Robert. Heus, ik kom zo.’

Zijn vingers blijven een ogenblik op haar arm liggen, maar dan doet hij wat ze vraagt. Ze wacht tot ze zeker weet dat hij slaapt voordat ze naar hun slaapkamer teruggaat.

Ze kijkt ernaar zoals het daar ligt, omgekeerd en nog openge-

slagen waar ze het had achtergelaten. Het boek dat ze vertrouwde. De eerste paar hoofdstukken hadden haar verleid tot zelfgenoegzaamheid, hadden haar op haar gemak gesteld met slechts de suggestie van een lichte spanning in het vooruitzicht, iets waardoor ze wilde blijven lezen, maar geen enkele aanwijzing van wat er op de loer lag. Het wenkte haar verder, lokte haar almaar verder zijn bladzijden in, totdat ze beseftte dat ze in de val zat. Toen ketsten de woorden door haar hoofd en sloegen ze een voor een in haar borst in. Het was alsof er een rij mensen voor een trein was gesprongen en dat zij, de machteloze machinist, niet in staat was de fatale botsing te voorkomen. Het was te laat om af te remmen. Er was geen terugkeer mogelijk. Catherine had onbewust zichzelf ontdekt, weggestopt tussen de bladzijden van het boek.

Elke overeenkomst met bestaande personen, levend of dood... Er staat een keurige rode streep door de disclaimer. Een boodschap die haar was ontgaan toen ze het boek had opengeslagen. De overeenkomst met haar valt niet te ontkennen. Ze is een sleutelfiguur, een hoofdrolspeler. De namen mogen dan zijn veranderd, de details zijn onmiskenbaar, tot de kleren toe die ze die middag droeg. Een deel van haar leven dat ze verborgen heeft gehouden. Een geheim dat ze aan niemand heeft verteld, zelfs niet aan haar man en zoon – twee mensen die denken dat ze haar beter kennen dan wie dan ook. Geen levende ziel kan hebben verzonnen wat Catherine zojuist heeft gelezen. Toch staat het daar in drukinkt en iedereen kan het zien. Ze dacht dat ze het had verwerkt. Dat het was afgedaan. Maar nu is het weer opgedoken. In haar slaapkamer. In haar hoofd.

Ze probeert het te verjagen met gedachten aan de vorige avond. Het plezierige gevoel dat ze zich thuis begonnen te voelen in hun nieuwe huis: van wijn en avondeten, opgekruld op de bank zitten, voor de tv in slaap sukkelen en daarna samen met Robert in bed kruipen. Een rustig geluksgevoel dat ze voor kennisgeving had aangenomen, maar het is te rustig om haar troost te bieden. Ze kan de slaap niet vatten, dus staat ze op en gaat naar beneden.

Ze hebben nog steeds een benedenverdieping, zo ongeveer. Een maisonnette, geen huis meer. Drie weken eerder zijn ze vanuit hun woning verhuisd. Twee slaapkamers in plaats van vier. Twee slaapkamers zijn ruim voldoende voor haar en Robert. Eén voor hen. Eén voor logés. Ze hebben ook voor een open indeling gekozen. Geen deuren. Ze hoeven geen deuren meer dicht te doen nu Nicholas het huis uit is. Ze knipt het keukenlicht aan, pakt een glas uit de kast en vult het. Niet uit de kraan. Constant ijskoud water uit de nieuwe koelkast. Die lijkt meer op een kledingkast dan op een koelkast. Het koude zweet van ontzetting staat in haar handen. Ze heeft het warm, voelt bijna koortsig, en is blij met de koelte van de pas gelegde kalkstenen vloer. Het water helpt een beetje. Terwijl ze het naar binnen giet, kijkt ze door de enorme ramen aan de achterkant van dit nieuwe, vreemde huis. Buiten is alles donker. Niets te zien. Aan jaloezieën is ze nog niet toegekomen. Ze is blootgesteld. Wordt bekeken. Ze kunnen haar wel zien, maar zij hen niet.

Twee jaar eerder

Ik vond het heel erg wat er is gebeurd, echt waar. Tenslotte was hij nog maar een kind: zeven jaar oud. En je zou kunnen zeggen dat ik *in loco parentis* was, al wist ik heus wel dat geen van de ouders zou willen dat ik welke loco dan ook was. Tegen die tijd was ik al behoorlijk diep gezonken: Stephen Brigstocke, de meest gehate leraar van de school. In ieder geval dachten de kinderen er zo over, en ook de ouders, hoewel niet allemaal. Ik hoop dat sommigen zich me nog herinnerden van vroeger, toen ik hun oudere kinderen les gaf. Hoe dan ook, het verbaasde me niet dat Justin me naar zijn kamer riep. Daar had ik al op gerekend. Hij deed er langer over dan ik had verwacht, maar zo gaat dat nu eenmaal op een privéschool. Ze hebben allemaal hun eigen koninkrijkje. De ouders denken misschien dat ze het voor het zeggen hebben omdat ze betalen, maar dat is natuurlijk niet zo. Ik bedoel, neem mij nou: ik had nauwelijks hoeven solliciteren voor de baan. Justin en ik hadden allebei in Cambridge gestudeerd, en hij wist dat ik het geld nodig had en ik wist dat hij een hoofd zocht voor de afdeling Engels. Privéscholen betalen namelijk meer dan openbare scholen, en ik had een jarenlange ervaring met lesgeven op een openbare. Arme Justin, het zal niet makkelijk voor hem zijn geweest om me met langdurig ziekteverlof weg te sturen. *Gênant*, weet je. Het was trouwens echt verlof, geen ontslag. Dat was geschikt van hem en dat stel ik op prijs. Ik had het me niet kunnen veroorloven mijn pensioen kwijt te raken en bovendien had ik toch al bijna de pensioenge-

rechtigde leeftijd bereikt, dus heeft hij dat proces alleen maar versneld. In feite kwamen we allebei in aanmerking voor ons pensioen, maar Justins vertrek verliep heel anders dan het mijne. Ik hoorde dat sommige leerlingen zelfs in tranen waren. Voor mij niet. Waarom zouden ze ook? Dat soort tranen had ik niet verdiend.

Ik wil niet de verkeerde indruk wekken: ik ben geen pedofiel. Ik heb niet aan het kind gezeten. Ik heb hem niet eens aangeraakt. Nee, nee, ik heb de kinderen nooit maar dan ook nooit aangeraakt. Het punt is, ik vond ze verschrikkelijk saai. Is het heel erg als ik dat zeg over zevenjarigen? Voor een leraar waarschijnlijk wel. Ik was het spuugzat om hun stomvervelende verhaaltjes te moeten lezen, al weet ik zeker dat sommigen er veel werk aan hebben gehad, maar toch... Het was het idee dat ze over zichzelf hadden, dat ze met hun zeven jaar, nota bene, ook maar iets te vertellen hadden wat mij zou kunnen interesseren. En op een avond had ik er gewoon genoeg van. De loutering van de rode pen hielp niet meer en toen ik aan het opstel van deze jongen toekwam, zijn naam ben ik vergeten, heb ik hem heel uitgebreid laten weten waarom het me werkelijk geen ene moer kon schelen dat hij met zijn familie op vakantie was geweest naar Zuid-India, waar ze bij plaatselijke dorpelingen hadden geloogd. Nou, fantastisch, hoor. Logisch dat hij overstuur was. Heel logisch, en dat spijt me. En het is ook logisch dat hij het aan zijn ouders heeft verteld. Dat spijt me dan weer niet, want dat heeft mijn vertrek bespoedigd. Het was duidelijk dat ik moest opstappen, zowel in mijn eigen belang als in dat van hen.

Zodoende zat ik ineens thuis, met veel vrije tijd. Een gepensioneerd leraar Engels van een tweederangs privéschool. Een weduwnaar. Ik maak me zorgen dat ik misschien te openhartig ben, dat wat ik tot dusver heb gezegd misschien nogal weerzinwekkend is. Het zou de indruk kunnen wekken dat ik gemeen ben. En wat ik met die jongen heb gedaan was gemeen, dat geef ik toe. Maar over het algemeen ben ik niet gemeen. Al heb ik mezelf wel een beetje laten gaan sinds Nancy dood is. Nou vooruit, heel erg zelfs.

Het is haast niet te geloven dat ik ooit tot populairste leraar van het jaar ben gekozen. Niet op de privéschool, maar door de leerlingen van de openbare waar ik daarvoor les gaf. En dat was niet eenmalig, het gebeurde een paar jaar achter elkaar. Eén jaar, ik meen in 1982, hebben mijn vrouw Nancy en ik allebei die prijs gewonnen op onze respectievelijke scholen.

Ik ben Nancy in het onderwijs gevolgd. Zij was onze zoon gevolgd, toen hij naar de kleuterschool ging. Zij had de vijf- en zesjarige lesgegeven bij Jonathan op school en ik kreeg de veertien- en vijftienjarige toegewezen op de middelbare een eindje verderop. Ik weet dat sommige leraren die leeftijdsgroep lastig vinden, maar ik vond het leuk. De puberteit is geen lolletje, dus ik vond dat je het de arme stumpers niet nog lastiger moest maken. Ik heb ze nooit gedwongen een boek te lezen als ze dat niet wilden. Een verhaal is tenslotte een verhaal. Dat hoeft niet alleen maar in boekvorm te worden gelezen. Een film, een televisieprogramma, een toneelstuk – dan heb je nog steeds een verhaallijn om te volgen, om te interpreteren, om van te genieten. Destijds was ik toegewijd. Ik gaf om ze. Maar dat was toen. Nu ben ik geen leraar meer. Ik ben gepensioneerd. Ik ben weduwnaar.

Voorjaar 2013

Catherine struikelt, geeft haar hoge hakken de schuld, maar ze weet dat het komt doordat ze te veel heeft gedronken. Robert steekt zijn hand uit om haar elleboog te grijpen, waarmee hij net op tijd voorkomt dat ze achterover van de betonnen treden valt. Met zijn andere hand draait hij de sleutel om en duwt hij de voordeur open, en hij loodst haar naar binnen terwijl hij haar arm nog steeds stevig vasthoudt. Ze schopt haar schoenen uit en probeert zo waardig mogelijk naar de keuken te lopen.

‘Ik ben zo trots op je,’ zegt hij achter haar, en hij slaat zijn armen om haar heen. Hij kust de huid in de welving van haar hals, waar die overgaat in haar schouder. Ze buigt haar hoofd naar achteren.

‘Dank je,’ zegt ze, terwijl ze haar ogen dichtdoet. Maar dan versmelt dit geluuksmoment. Het is avond. Ze zijn thuis. En ze wil niet naar bed, ook al is ze verschrikkelijk moe. Ze weet dat ze toch niet kan slapen. Ze heeft al een week slecht geslapen. Robert weet dat niet. Ze doet net alsof alles in orde is, weet het voor hem te verbergen. Doet alsof ze slaapt als ze naast hem ligt, heel alleen in haar hoofd. Ze zal een smoesje moeten bedenken om uit te leggen waarom ze niet tegelijk met hem mee naar bed gaat.

‘Ga jij maar vast naar boven,’ zegt ze. ‘Ik kom zo. Ik wil eerst nog een paar e-mails lezen.’ Ze lacht hem bemoedigend toe, maar veel aansporing heeft hij niet nodig. Hij moet de volgende ochtend vroeg op, en daarom waardeert ze het nog meer dat hij zo oprecht lijkt te hebben genoten van een avond waarop zij in

het middelpunt van de belangstelling stond en hij de zwijgende, glimlachende partner was. Niet één keer heeft hij laten merken dat het misschien tijd was om op te stappen. Nee, hij heeft haar laten schitteren en genieten van het ogenblik. Natuurlijk heeft zij dat ook heel vaak voor hem gedaan, maar toch speelde Robert zijn rol met charme.

‘Ik neem wel wat water voor je mee naar boven,’ zegt hij.

Ze zijn nog maar net terug van een feestje, na afloop van een ceremonie waar televisieprijsen werden uitgereikt. Serieuze televisie. Geen soaps. Geen drama. Feiten. Catherine heeft een onderscheiding gekregen voor een documentaire die ze heeft gemaakt over het groomen van kinderen voor seks. Kinderen die bescherming nodig hebben, maar die niet krijgen omdat niemand zich genoeg om hen bekommert; niemand heeft de moeite genomen om over ze te waken. De jury heeft haar film moedig genoemd. Zij is moedig genoemd. Ze moesten eens weten. Ze moesten eens weten hoe ze werkelijk is... Met moed had het niets te maken. Het was onwrikbare vastberadenheid. Hoewel, misschien is ze toch een beetje moedig geweest. In het geheim filmen. Mannen die op kinderen azen. Maar nu niet meer. Niet nu ze thuis is. Zelfs met de nieuwe jaloezieën is ze bang dat ze wordt gadeslagen.

Haar avonden zijn een aaneenschakeling van afleidingsmanoeuvres geworden om te voorkomen dat ze gaat nadenken over het onvermijdelijke ogenblik waarop ze in het donker wakker zal liggen. Ze heeft Robert om de tuin kunnen leiden, denkt ze. Zelfs het zweten, dat begint zodra het bijna tijd wordt om naar bed te gaan, heeft ze lachend afgedaan als de menopauze. Ze heeft weliswaar andere overgangsverschijnselen, maar niet dit gezweet. Ook al wilde ze dat hij naar bed ging, nu hij naar boven is gegaan wil ze dat hij bij haar is. Was ze maar dapper genoeg om het hem te vertellen. Was ze destijds maar dapper genoeg geweest om het hem te vertellen. Maar dat was ze niet. En nu is het te laat. Het is twintig jaar geleden. Als ze het hem nu zou vertellen, zou hij er niets van begrijpen. Hij zou zich blindstaren op het feit dat ze het al die tijd voor hem verborgen heeft gehouden.

Ze heeft hem iets ontzegd waarvan hij zou vinden dat hij het recht had het te weten. Hij is verdomme onze zoon, hoort ze hem al zeggen.

Jezus, ze heeft heus geen boek nodig om haar te vertellen wat er is gebeurd. Ze weet het nog allemaal. Haar zoon was bijna dood geweest. Al die jaren heeft ze Nicholas beschermd. Hem behoed voor het besef. Ze heeft ervoor gezorgd dat hij in zalige onwetendheid kon leven. Hij weet niet dat hij bijna niet volwassen was geworden. En stel dat hij zich wél iets had herinnerd van wat er was gebeurd? Zou alles dan anders zijn geweest? Zou hij anders zijn geweest? Zou hun relatie anders zijn geweest? Maar ze is er volkomen zeker van dat hij zich niets herinnert. Althans, niets wat hem dicht bij de realiteit ervan zou brengen. Voor Nicholas is het gewoon een middag zoals de vele andere uit zijn jeugd. Misschien bewaart hij er zelfs wel een goede herinnering aan, denkt ze.

Als Robert erbij was geweest, zou het misschien anders zijn gelopen. Ach, natuurlijk zou het anders zijn geweest. Dan was het nooit gebeurd. Maar hij was er niet bij, dus heeft ze het hem niet verteld, omdat het niet nodig was. Hij zou er toch nooit achter komen. En het was maar beter zo. Het is beter zo.

Ze klapt haar laptop open en googelt de naam van de auteur. Het is bijna een ritueel, dit. Ze heeft het al eerder gedaan, in de hoop dat er iets is. Een aanwijzing. Maar er is niets. Enkel een naam: E.J. Preston. Die is vast verzonnen. ‘*De volmaakte vreemdeling* is het eerste en wellicht laatste boek van E.J. Preston.’ Zelfs het geslacht is niet duidelijk. Er staat niet *zijn* of *haar* eerste boek. Het is uitgegeven door Rhamnousia. Toen ze die naam opzocht, bevestigde dat wat ze al vermoedde, namelijk dat het in eigen beheer is uitgegeven. Ze wist eerst niet wat Rhamnousia betekende. Nu wel. De godin van de wraak, oftewel Nemesis.

Dat is toch een aanwijzing, nietwaar? In ieder geval voor wat betreft het geslacht. Maar dat is onmogelijk. Dat bestaat niet. En verder kende niemand die details. Niemand die nog in leven is. Behalve de andere aanwezigen vanzelfsprekend, anonieme anderen. Maar dit is geschreven door iemand die zich er echt bij

betrokken voelt. Dit is persoonlijk. Ze kijkt of er recensies zijn. Die zijn er niet. Misschien is zij de enige die het heeft gelezen. En zelfs als anderen het gaan lezen, zullen ze nooit weten dat zij de vrouw is om wie het draait. Toch weet iemand het. Iemand weet het.

Hoe is dat boek in godsnaam in haar huis terechtgekomen? Ze kan zich niet herinneren dat ze het heeft gekocht. Het lag zomaar ineens tussen de stapel boeken naast haar bed. Maar met de verhuizing was alles zo chaotisch. Dozen vol boeken die nog moeten worden uitgepakt. Misschien heeft ze het er wel zelf neergelegd. Uit een doos gehaald, omdat het omslag haar beviel. Het zou van Robert kunnen zijn. Hij heeft talloze boeken die ze nooit heeft gelezen en misschien niet herkent. Boeken van jaren geleden. In gedachten ziet ze hem op Amazon kijken, geboeid raken door de titel of het omslag en het online bestellen. Puur toeval. Een akelige samenloop van omstandigheden.

Maar ze komt uiteindelijk tot de conclusie dat iemand het daar moet hebben neergelegd. Iemand anders is bij hen binnen geweest, in deze woning die nog niet als thuis voelt. Is in hun slaapkamer geweest. Iemand die ze niet kent heeft het boek op de plank naast haar bed neergelegd. Zorgvuldig. Zonder iets van zijn plaats te halen. Aan haar kant van het bed. Iemand die weet aan welke kant ze slaapt. Die ervoor heeft gezorgd dat het lijkt alsof ze het er zelf heeft neergelegd. Haar gedachten stapelen zich op, botsen tegen elkaar op totdat ze steeds grilliger worden en in elkaar verstrengeld raken. Wijn en angst, een gevaarlijke combinatie. Intussen zou ze toch moeten weten dat ze die twee niet moet combineren. Ze grijpt naar haar bonzende hoofd. Constant koppijn de laatste tijd. Ze doet haar ogen dicht en ziet de felle witte stip van de zon op het boekomslag. Hoe is dat boek in godsnaam in haar huis terechtgekomen?

Twee jaar eerder

Het was alweer zeven jaar geleden dat Nancy was overleden, maar ik was er nog steeds niet aan toegekomen haar spullen uit te zoeken. Haar kleren hingen nog in de kast. Haar schoenen, haar handtassen. Ze had kleine voeten. Maatje vijfendertig. Haar papieren, haar brieven lagen nog op het bureau en in laden. Ik vond het fijn om ze tegen te komen. Ik bekeek graag aan haar gerichte brieven, al waren ze maar van het gasbedrijf. Ik vond het leuk om haar naam en ons gezamenlijke adres officieel zwart-op-wit te zien staan. Maar toen ik eenmaal gepensioneerd was, had ik geen excuus meer. Doe het nou maar gewoon, Stephen, zou ze hebben gezegd. Dus dat deed ik.

Ik begon met haar kleren, die ik van de hangers en uit laden haalde en op het bed legde, klaar voor hun tocht naar buiten. Ziezo, dacht ik, totdat ik een vest zag dat van de hanger was gegleden en in een hoekje van de kast lag. Het is de kleur van heide. Eigenlijk een heleboel kleuren. Blauw, roze, paars, grijs, maar het doet aan heide denken. We hadden het in Schotland gekocht voordat we getrouwd waren. Nancy droeg het als omslagdoek: de mouwen, zonder haar armen erin, hingen slap langs haar zij. Dat vest heb ik nu in mijn handen. Het is van kasjmier. De motten hebben het aangevreten en in de manchet zit een gaatje waar ik mijn pink doorheen kan steken. Ze heeft het vest ruim veertig jaar lang bewaard. Het heeft haar overleefd en ik vermoed dat het mij ook wel zal overleven. Als ik blijf krimpen, wat ongetwijfeld zal gebeuren, dan past het mij binnenkort.

Ik herinner me dat Nancy het midden in de nacht droeg, als ze opstond om Jonathan te voeden. Haar nachtpon hing open, Jonathans mondje lag om haar tepel en het vest hing over haar schouders, om haar warm te houden. Als ze me vanaf het bed zag kijken, glimlachte ze naar me en dan stond ik op om voor ons allebei thee te zetten. Ze deed altijd haar best om me niet wakker te maken. Ze zei dat ze mij wilde laten slapen en dat ze het niet erg vond om op te zijn. Ze was gelukkig. Dat waren we allebei. Wat een vreugde en verrassing toen we op middelbare leeftijd nog een kind kregen, terwijl we de hoop al bijna hadden opgegeven. We kibbelden niet over wie er moest opstaan en wie er de slaap van de ander verstoorde. Ik zal niet beweren dat het fiftyfifty was. Ik zou meer hebben gedaan, maar de waarheid is dat Jonathan Nancy het hardst nodig had, niet mij.

Zelfs nog voor die nachtvoedingen was dat vest al een geliefd kledingstuk van haar. Ze droeg het wanneer ze zat te schrijven: over een zomerjurkje, over een blouse, over haar nachtpon. Dan keek ik op van mijn bureau en sloeg haar gade zoals ze aan het hare zat te typen met aan weerskanten de slappe, trillende mouwen. Ja, voordat we het onderwijs in gingen waren Nancy en ik allebei schrijver. Nancy is er kort na de geboorte van Jonathan mee gestopt. Ze zei dat ze er geen zin meer in had, en toen Jonathan naar de kleuterschool ging, besloot ze daar een baan als onderwijzeres te nemen. Maar ik verval in herhalingen.

Noch Nancy noch ik had veel succes als schrijver, hoewel er van ons allebei weleens een verhaal is gepubliceerd. Bij nader inzien denk ik dat Nancy meer succes heeft gehad dan ik, maar toch was zij het die vond dat ik moest doorgaan met schrijven toen zij ermee ophield. Ze geloofde in me. Ze was er zo van overtuigd dat het op een dag zou gebeuren, dat ik zou doorbreken. Nou, misschien had ze gelijk. Het was altijd Nancy's vertrouwen dat me heeft aangespoord. Toch was zij van ons beiden de betere schrijver. Dat ben ik nooit vergeten, ook al heeft ze het zelf nooit toegegeven. Ze heeft me jarenlang gesteund, terwijl ik het ene woord na het andere schreef, hoofdstuk na hoofdstuk, en een of twee boeken. Allemaal afgewezen. Totdat ze op het laatst geluk-

kig begreep dat ik niet meer wilde schrijven. Ik had er genoeg van. Het voelde gewoon verkeerd. Het viel niet mee om haar te overtuigen toen ik zei dat het een opluchting was om ermee op te houden. Maar ik meende het echt. Het wás een opluchting. Ik heb lezen altijd veel leuker gevonden dan schrijven, zie je. Om schrijver te zijn, om een góede schrijver te zijn, heb je moed nodig. Je moet bereid zijn om jezelf bloot te geven. Je moet dapper zijn, en ik ben altijd laf geweest. Nancy was de moedige van ons beiden. Zodoende ben ik gaan lesgeven.

Er was wel moed voor nodig om de spullen van mijn vrouw weg te doen. Ik heb haar kleren opgevouwen en in plastic tassen gestopt. Haar schoenen en handtassen heb ik in dozen gedaan waar ooit flessen wijn in hadden gezeten. Geen flauw vermoeden destijds dat de dozen waarin die wijn het huis binnenkwam met de accessoires van mijn overleden vrouw erin weer zouden vertrekken. Het duurde een week om alles in te pakken, en nog langer om de spullen het huis uit te krijgen.

Omdat ik het niet kon opbrengen om alles in één keer weg te doen, heb ik mijn tochtjes naar de kringloopwinkel gespreid. Daardoor heb ik de twee vrouwen van All Aboard vrij goed leren kennen. Ik vertelde hun dat het de kleren van mijn vrouw waren geweest en sindsdien staakten ze als ik langskwam hun bezigheden om tijd voor mij te maken. Als ik toevallig kwam opdagen wanneer ze koffie zaten te drinken, kreeg ik ook een kopje. Het gaf me een merkwaardig soort troost, die winkel vol kleren van dode mensen.

Ik was bang dat ik, als ik eenmaal klaar was met het uitzoeken van Nancy's spullen, in dezelfde lusteloosheid zou vervallen als waarin ik sinds mijn pensionering had verkeerd, maar dat gebeurde niet. Hoe triest ook, ik wist dat ik iets had gedaan wat Nancy zou hebben goedgekeurd en toen nam ik een besluit: voortaan zou ik mijn uiterste best doen om me zo te gedragen dat als Nancy de kamer binnen zou lopen ze enkel liefde voor me zou voelen en geen schaamte. Zij zou mijn redacteur zijn, onzichtbaar, objectief en met mijn belang voor ogen.

Op een ochtend, niet lang na die opruimperiode, was ik op

weg naar het metrostation. Ik was vol energie wakker geworden: opstaan, wassen en aankleden, ontbijten, en om negen uur stond ik klaar om de deur uit te gaan. Ik was in een opperbste bui bij het vooruitzicht dat ik een dag in de British Library zou doorbrengen. Ik overwoog om weer te gaan schrijven. Geen fictie, maar iets serieuzers, op feiten gebaseerd. Nancy en ik waren weleens op vakantie geweest aan de kust van East Anglia en één zomer hadden we een Martellotoren gehuurd. Daar had ik altijd graag meer over willen weten, maar elk boek dat ik over het onderwerp had gevonden was ontzettend droog en zielloos. Nancy had het ook geprobeerd, voor verschillende verjaardagen van mij, maar het enige wat ze had opgescharreld waren saaie boeken, vol data en statistieken. Maar goed, dat koos ik dus als mijn schrijfproject: ik zou dat prachtige bouwwerk tot leven brengen. Die muren waren honderden jaren lang doortrokken van de adem van anderen en ik was vastbesloten erachter te komen wie daar van toen tot nu tijd had doorgebracht. Zo kwam het dat ik die ochtend vol goede moed was vertrokken. En opeens zag ik een spook.

Ik kon haar niet duidelijk zien. Er liepen mensen tussen ons in. Een vrouw achter een kinderwagen. Twee slenterende jongeren die een sigaret rookten. Toch wist ik dat zij het was. Ik zou haar overal hebben herkend. Ze liep snel, doelgericht, en ik probeerde haar bij te houden, maar ze was jonger dan ik, met sterkere benen. Mijn hart bonsde van inspanning en heel even moest ik blijven staan. De afstand tussen ons werd groter en tegen de tijd dat ik weer verder kon lopen, was ze in het metrostation verdwenen. Ik volgde haar, struikelend om door het hekje te gaan, bang dat ze een metro in zou stappen en dat ik haar zou mislopen. De trappen waren steil, te steil, en ik was als de dood dat ik in mijn haast om bij haar op het perron te komen zou vallen. Ik greep de leuning vast, mijn krachteloosheid vervloekend. Ze stond er nog. Glimlachend liep ik naar haar toe. Ik dacht dat ze op me had gewacht. Ze draaide zich om en keek me recht aan. Er was geen sprake van een glimlach die de mijne beantwoordde. Ze keek ongerust, misschien zelfs angstig. Natuurlijk was het